ICCJ – Contestaţie privind tergiversarea procesului. Natura juridică şi sfera de cuprindere procesuală

Legislaţie relevantă:

Codul de procedură civilă 2013, art. 522-526

Articolele 522-526 din Noul Cod de procedură civilă, sub denumirea „Contestaţie privind tergiversarea procesului", au instituit o cale de atac, aflată la dispoziţia părţilor şi a procurorului care participă la dezbateri, în cazul încălcării dreptului la soluţionarea procesului într-un termen optim şi previzibil, pentru luarea măsurilor legale de înlăturare a aceste situaţii.

Ceea ce caracterizează, toate cazurile prevăzute de art. 522 din Noul Cod de procedură civilă este pasivitatea instanţei de judecată, care are mijloacele necesare la dispoziţie pentru corijarea conduitelor necorespunzătoare şi nu le foloseşte, sau, mai grav, nesocoteşte ea însăşi dispoziţiile legale care-i impun o anumită conduită.

Contestaţia în tergiversarea procesului nu trebuie însă privită ca o posibilitate de sancţionare a judecătorului învestit cu soluţionarea cauzei, ci ca un remediu oferit de normele de procedură, care are aplicabilitate în situaţiile în care chiar instanţa cauzează amânarea nejustificată sau nu dispune măsurile necesare pentru asigurarea soluţionării procesului într-un termen rezonabil.

Decizia nr. 5313 din 17 mai 2013

Prin Încheierea din 25 aprilie 2013 Curtea de Apel Braşov –

Secţia contencios administrativ şi fiscal a respins contestaţia privind tergiversarea procesului formulată de reclamanta SI cu privire la dosarul civil nr. 158/64/2013 al Curţii de Apel Braşov.

Pentru a ajunge la această soluţie Curtea de Apel a reţinut următoarele:

La data de 4 aprilie 2013, s-a înregistrat pe rolul Curţii de Apel Braşov, sub nr. 158/64/2013, cererea de chemare în judecată formulată de reclamanta Stan Ioana.

La data de 5 aprilie 2013, în condiţiile art. 200 al Noul Cod de Procedură Civilă, s-a procedat la verificarea cererii de chemare în judecată sub aspectul îndeplinirii condiţiilor prevăzute de art. 194-197 Noul Cod de Procedură Civilă.

Instanţa de judecată a constatat că din cererea de chemare în judecată, prin prisma dispoziţiilor art. 194 NCPC lipsesc: codul numeric personal al reclamantei, nu este identificat numele şi prenumele reprezentanţilor pârâţilor (persoana ce figurează ca decan al Baroului Braşov, respectiv UNBR), nu s-a depus la dosar răspunsul oferit la plângerea prealabilă adresată UNBR la data de 26 martie 2013. De asemenea, nu au fost depuse toate dovezile pe care se sprijină cererea.

Prin urmare, a dispus prin rezoluţie, conform art. 200 al. 2 Noul Cod de Procedură Civilă, comunicarea acestor lipsuri, cu menţiunea de a fi complinite în termen de 7 zile de la primirea comunicării (termenul fiind scurtat din cauza naturii cererii – ordonanţă preşedinţială).

Conform dovezii de înmânare aflată la fila 19 din dosar, adresa emisă de instanţă purtând menţiunile de mai sus, a fost comunicată reclamantei la data de 8 aprilie 2013, în condiţiile art. 155 şi art. 161 din Noul Cod de Procedură Civilă.

La data de 9 aprilie 2013, reclamanta a depus la dosarul

cauzei o precizare, pentru a complini toate cerinţele stabilite de instanţa de judecată.

La data de 10 aprilie 2013, s-a dispus prin rezoluţie, potrivit art. 201 Noul Cod de Procedură Civilă, comunicarea cererii de chemare în judecată pârâţilor, stabilind termen pentru depunerea întâmpinării 15 zile (termen redus din cauza naturii cererii – ordonanţă preşedinţială).

Conform dovezilor de înmânare aflate la dosar adresele emise de instanţă purtând menţiunile de mai sus, au fost comunicate pârâţilor la data de 12 aprilie 2013, respectiv 15 aprilie 2013, în condiţiile art. 155 şi art. 161 Noul Cod de Procedură Civilă.

Prin urmare, Curtea de Apel a apreciat că termenul pentru depunerea întâmpinărilor expira la 29 aprilie 2013, respectiv 5 mai 2013.

La data de 16 aprilie 2013, reclamanta a depus la dosar o cerere prin care a solicitat ca judecata cauze să se facă fără citarea părţilor, potrivit art. 996 alin. 3 Noul Cod de Procedură Civilă (indicat eronat de reclamantă), dată fiind urgenţa extremă a cazului, precum şi fără a mai aştepta punctul de vedere al pârâţilor.

La data de 17 aprilie 2013, s-a făcut menţiune pe cererea reclamantei, de către judecătorul cauzei, că procedura este cu citarea părţilor, potrivit art. 998 alin. 1 şi 2 Noul Cod de Procedură Civilă.

Cererea reclamantei a fost analizată în raport cu dispoziţiile art. 998 alin. 1 şi 2 Noul Cod de Procedură Civilă.

Curtea de Apel a avut în vedere şi dispoziţiile art. 201 alin. 5 Noul Cod de Procedură Civilă în sensul că în procesele urgente, termenele prevăzute la alin. (1) – (4) pot fi reduse de judecător în funcţie de circumstanţele cauzei.

De asemenea, Curtea de Apel a mai constatat că legea prevede posibilitatea ca ordonanţa să se judece şi fără citarea părţilor, nefiind o cerinţă obligatorie a legii, imperativă (raportat la verbul „a putea”, folosit de legiuitor). Ţinând seama de acest aspect, judecătorul cauzei a apreciat că cererea reclamantei nu este întemeiată şi că nu se impune ca judecata cauzei să se facă fără citarea pârâţilor şi fără întâmpinare, deoarece la data cererii reclamantei, procedura scrisă era deja pornită, respectându-se termenele stabilite de lege şi comunicându-se actele către pârâţi.

S-a mai reţinut că nu există urgenţa pretinsă de reclamantă pentru a se proceda la soluţionarea cauzei chiar fără citarea părţilor. O atare măsură este o măsură extremă ce trebuie luată doar când există o urgenţă deosebită, având în vedere că aduce atingere drepturilor procesuale ale pârâţilor.

În consecinţă, instanţa de judecată a constatat că dispoziţiile art. 998 alin. 2 Noul Cod de Procedură Civilă nu sunt incidente, procedura în prezenta cauză fiind continuată cu citarea pârâţilor şi respectarea drepturilor procesuale ale acestora şi cu depunerea întâmpinării.

Afirmaţiile reclamantei privitoare la dispariţia dosarului de pe sistemul ECRIS sau tergiversarea cauzei pentru a se aştepta soluţia instanţei penale cu privire la o plângere împotriva procurorului din aceeaşi cerere au fost considerate ca fiind făcute cu vădită rea-credinţă, urmând a fi analizate cu ocazia desfăşurări procesului şi a pronunţării hotărârii.

Reclamanta, la data de 24 aprilie 2013, a formulat contestaţie privind tergiversarea procesului, potrivit art. 522 Noul Cod de Procedură Civilă.

Instanţa a reţinut că potrivit acestui text de lege, oricare dintre părţi, precum şi procurorul care participă la judecată pot face contestaţie prin care, invocând încălcarea dreptului la soluţionarea procesului într-un termen optim şi previzibil,

să solicite luarea măsurilor legale pentru ca această situaţie să fie înlăturată.

Curtea de Apel a constatat că reclamanta nu a indicat care dintre cazurile prevăzute de art. 522 NCPC se regăsesc în speţa de faţă.

Împotriva Încheierii din 25 aprilie 2013 contestatoarea a formulat plângere, în temeiul dispoziţiilor art. 524 alin.5 din NCPC.

În motivarea plângerii se susţin următoarele:

– dosarul nr.158/64/2013 nu mai putea fi vizualizat pe site-ul Curţii de Apel Braşov;

-obiectul cererii fiind ordonanţa preşedinţială care poate fi dată *,,chiar in aceeaşi zi”* conform dispoziţiilor art.998 alin.(2) fraza a II-a, dispariţia dosarului de pe site după 5 zile de la depunerea înscrisurilor solicitate prin adresa din 5 aprilie reprezintă tergiversare;

-din conţinutul încheierii a aflat că la data de 10 aprilie s-au comunicat înscrisurile către pârâţi, şi totodată s-a stabilit termen pentru depunerea întâmpinării;

– potrivit art.998 alin.(1), fraza a II-a NCPC *..întâmpinarea nu este obligatorie”;*

-urgenţa nu se apreciază prin prisma rapidităţii cu care te adresezi instanţei pe cale de ordonanţa preşedinţială ci prin rapiditatea cu care trebuie rezolvat un caz grabnic, fără a aprecia asupra fondului;

– chiar dacă n-ar fi existat art.52 din statutul profesiei, ridicarea suspendării pentru a da posibilitatea unei persoane să-şi obţină mijlocele de trai este un caz grabnic, susceptibil de a fi rezolvat pe calea ordonanţei preşedinţiale;

-suspendarea dispusă prin decizia nr. 58/26 01.2011 este nelegală pentru că Legea nr 51 /1995 dispune că avocatul este de drept suspendat după trei luni de neplată, dar Baroul Braşov în mod intenţional nu a dispus suspendarea în mod legal, ci a lăsat-o să acumuleze datoria (aparent, a fost „indulgent” ca şi judecătoarea care a pronunţat încheierea din 25.04 2013) şi în aceeaşi zi în care a emis decizia de suspendare, s-a luat decizia unei alte acţiuni disciplinare;

-această contestaţie a fost introdusă odată cu intrarea în vigoare a NCPC pentru a fi un instrument de garanţie şi prevenţie a respectării dispoziţiilor art.6 alin.(I) din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului.

Examinând cauza şi Încheierea atacată în raport cu actele şi lucrările dosarului, precum şi cu dispoziţiile legale incidente pricinii, Înalta Curte constată că prezenta plângere este neîntemeiată.

Pentru a ajunge la această soluţie instanţa a avut în vedere considerentele în continuare arătate.

Potrivit art. 522 din Noul Cod de Procedură Civilă:

„(1) Oricare dintre părţi, precum şi procurorul care participă la judecată pot face contestaţie prin care, invocând încălcarea dreptului la soluţionarea procesului într-un termen optim şi previzibil, să solicite luarea măsurilor legale pentru ca această situaţie să fie înlăturată.

(2) Contestaţia menţionată la alin. (1) se poate face în următoarele cazuri:

1. când legea stabileşte un termen de finalizare a unei proceduri, de pronunţare ori de motivare a unei hotărâri, însă acest termen s-a împlinit fără rezultat;

2. când instanţa a stabilit un termen în care un participant la proces trebuia să îndeplinească un act de

procedură, iar acest termen s-a împlinit, însă instanţa nu a luat, faţă de cel care nu şi-a îndeplinit obligaţia, măsurile prevăzute de lege;

3. când o persoană ori o autoritate care nu are calitatea de parte a fost obligată să comunice instanţei, într-un anumit termen, un înscris sau date ori alte informaţii rezultate din evidenţele ei şi care erau necesare soluţionării procesului, iar acest termen s-a împlinit, însă instanţa nu a luat, faţă de cel care nu şi-a îndeplinit obligaţia, măsurile prevăzute de lege;

4. când instanţa şi-a nesocotit obligaţia de a soluţiona cauza într-un termen optim şi previzibil prin neluarea măsurilor stabilite de lege sau prin neîndeplinirea din oficiu, atunci când legea o impune, a unui act de procedură necesar soluţionării cauzei, deşi timpul scurs de la ultimul său act de procedură ar fi fost suficient pentru luarea măsurii sau îndeplinirea actului.”

Deci, articolele 522-326 din Noul Cod de procedură civilă, sub denumirea „Contestaţie privind tergiversarea procesului”, au instituit o cale de atac, aflată la dispoziţia părţilor şi a procurorului care participă la dezbateri, în cazul încălcării dreptului la soluţionarea procesului într-un termen optim şi previzibil, pentru luarea măsurilor legale de înlăturare a aceste situaţii.

Articolul 522 alin. (2) din Noul Cod de procedură civilă, precizează expres situaţiile în care părţile sau/şi procurorul pot face contestaţia.

Toate motivele vizează, inevitabil, şi culpa instanţei, mai exact atitudinea ei faţă de neglijenţa sau abuzul părţilor, a altor participanţi în proces, ori a terţilor propriu-zişi, care aveau obligaţii legale sau judiciare.

Motivul prevăzut la pct. 4 al art.522 alin. (2) din Noul Cod de procedură civilă priveşte în exclusivitate propria conduită

a instanţei, indiferent de conduita în proces sau în legătură cu procesul a celorlalţi participanţi.

Însă, ceea ce caracterizează, toate cazurile prevăzute de art. 522 din Noul Cod de procedură civilă este pasivitatea instanţei de judecată, care are mijloacele necesare la dispoziţie pentru corijarea conduitelor necorespunzătoare şi nu le foloseşte, sau, mai grav, nesocoteşte ea însăşi dispoziţiile legale care-i impun o anumită conduită.

În acest context, contestaţia în tergiversarea procesului nu trebuie privită ca o posibilitate de sancţionare a judecătorului învestit cu soluţionarea cauzei, ci ca un remediu oferit de normele de procedură, care are aplicabilitate în situaţiile în care chiar instanţa cauzează amânarea nejustificată sau nu dispune măsurile necesare pentru asigurarea soluţionării procesului într-un termen rezonabil.

Or, în prezenta cauză, petenta nu a indicat care din cazurile prevăzute de art. 522 din Noul Cod de procedură civilă sunt incidente pricinii.

Astfel, Înalta Curte constată că, în mod corect, Curtea de Apel a apreciat că în cauză nu este vorba de vreo tergiversare a procesului.

De asemenea, Înalta Curte reţine că instanţa de judecată a lăsat timp suficient petentei pentru completarea probatoriului, neluând vreo măsură cu privire la afirmaţiile tendenţioase ale acesteia.

Prin urmare, Înalta Curte constată că susţinerile şi criticile petentei sunt neîntemeiate şi nu pot fi primite, Curtea de Apel Braşov respingând în mod corect contestaţia.

În consecinţă, pentru considerentele arătate şi în temeiul dispoziţiilor art. 525 din Noul Cod de procedură civilă, Înalta Curte va respinge plângerea, ca neîntemeiată.